

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА“ ОД АВТОРОТ
ПРОФ. Д-Р ЕМИЛИЈА МИТЕВА-КАЦАРСКИ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1202-56/7 од 234. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет одржана на ден 23.3.2023 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

1. Проф. д-р Весна Георгиева Свртинов, Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип;
2. Проф. д-р Влатко Пачешкоски, Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип

за изготвување на извештај за приложениот ракопис „**НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА**“ од **проф. д-р Емилија Митева-Кацарски**, наменет за студентите од прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „Надворешна трговија“ од проф. д-р Емилија Митева-Кацарски претставува заокружена целина која ги анализира теоретските и методолошките концепти во надворешната трговија и која студентите ја изучуваат на истоимениот предмет – Надворешна трговија. Учебникот е наменет за изучување на наведениот предмет од страна на студентите од: прва студиска година (втор семестар) на насоката Финансии, каде предметот Надворешна трговија се јавува како задолжителен, со неделен фонд на часови 2+2+1 и ВО (вкупна оптовареност) од 180 часови, 6 кредити; трета година (шести семестар) на насоката Бизнис економија, каде предметот е задолжителен, со неделен фонд на часови 2+2+1 и ВО (вкупна оптовареност) од 180 часови, 6 кредити; и трета година (шести семестар) на насоката Сметководство и ревизија, каде предметот е задолжителен, со неделен фонд на часови 2+2+1 и ВО (вкупна оптовареност) од 180 часови.

Податоци за обемот ракописот: Учебникот содржи 312 страници, со повеќе табели, графикони и практични примери кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа практична проблематика. На последната страница се сместени релевантните библиографски единици кои ја третираат проблематиката на надворешната трговија. Трудот е пишуван во А4 формат, со нормален проред, со употреба на фонт Arial и големина на буквите 11. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите во согласност со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебник кој од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите подобро разбирање на причините кои доведуваат до меѓународна размена, придобивките од надворешнотрговската размена, ефектите од ограничувањето на надворешнотрговската размена, ефектите од процесот на либерализација на надворешнотрговската размена, важноста и функционирањето на регионалните интеграции, движењето на стоките, услугите, капиталот и работната сила, како и важноста на надворешнотрговската размена за националната економија. Значајно е изучувањето на оваа проблематика од страна на студентите од насоката Бизнис економија, имајќи го предвид фактот дека надворешната трговија овозможува целосно искористување на расположливите ресурси, полесно остварување на економија од обем, поттикнување на конкурентноста, иновативноста и инвестирањето, како и зголемена благосостојба за националната економија како целина. Од оваа причина сметаме дека материјалот обработен во учебникот се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите преостанати субјекти кои имаат интерес за оваа проблематика.

Краток опис на содржината: Содржински, трудот е конципиран во 6 засебни глави кои ги покриваат тематските единици предвидени со наставната програма. Во продолжение следи кратка презентација на одделните тематски единици.

Во првата глава е извршена анализа на теориите за меѓународна трговија, преку чие проучување се настојува да се даде одговор на прашањето зошто земјите тргуваат меѓусебно, односно што е она што го определува обемот, правците и структурата на меѓународната размена.

Во втората глава извршена е анализа на субјектите на меѓународната трговија, при што националните економии, кои во повеќето случаи се и суверени држави, се главни субјекти на меѓународната трговија. Тие се јавуваат во улога на регулатори на деловните процеси во меѓународната трговија. Анализирани се и носителите на деловните процеси во меѓународната трговија, како што се претпријатијата и поединците (претприемачите) и чијшто мотив е остварувањето на профит и личното збогатување.

Во третата глава се обработени карактеристиките на четирите видови економски трансакции во надворешнотрговската размена и тоа: меѓународното движење на стоки, меѓународното движење на услуги, меѓународното движење на капитал и меѓународното движење на работна сила.

Четвртата глава е посветена на билатералните, регионалните и мултилатералните аспекти на меѓународната размена, особено потенцирајќи го процесот на креирање на мултилатералниот трговски систем, почнувајќи од потпишувањето на Општата спогодба за царини и трговија па с до неговото институционализирање со формирањето на Светската трговска организација.

Во петтата глава е извршена анализа на инструментите на надворешнотрговската политика и тоа царините и нецаринските бариери. Посебен акцент во оваа глава е ставен на нецаринските бариери како најважен регулативен инструмент на трговската политика на многу земји, посебно на големите и развиени економии, како и на процесот на нивното мултилатерално регулирање.

Шестата глава се однесува на учеството на нашата земја во меѓународната трговија, при што е извршена анализа на регионалните и преференцијалните трговски договори на РСМ како и на трговските перформанси на земјата.

Преку ваквиот начин на обработка на проблематиката поврзана со надворешната трговија, сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите да ги разберат основните карактеристики на современите економски текови во меѓународната размена, новите правила на кои се темели мултилатералниот трговски систем, важноста на инструментите на надворешнотрговската политика, како и улогата на нашата земја во надворешнотрговската размена.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА“ од проф. д-р Емилија Митева Кацарски претставува материја која содржи теоретско-методолошка анализа на надворешната трговија. Авторот извршил успешна анализа на теоретските консидарации поврзани со меѓународната трговија, со цел да ја доближи предметната материја до студентите и да им помогне да ги научат обележјата на современите текови во меѓународната размена, прифатените билатерални и мултилатерални обврски, како и важноста на трговските бариери како еден од основните елементи со кои се објаснуваат сложените поими во меѓународната размена, без оглед на тоа дали на овие бариери се гледа како на непотребни пречки кои не одвојуваат од идеалот на слободна трговија или, пак, спротивно, како на орудие со кое успешно се штити просперитетот на националната економија. Се надеваме дека на овој начин, преку изучување на оваа проблематика, студентите ќе стекнат соодветни знаења кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на преостанатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа. На другите заинтересирани лица, кои практично се инволвирани во прекуграничната трговија и првенствено надлежни во креирањето и имплементирањето на надворешнотрговските политики, овој материјал ќе им помогне да ги пронајдат релевантните одговори на клучните прашања од областа на меѓународната размена.

Со оглед на големата важност на надворешнотрговската размена за една национална економија, сметаме дека трудот ќе даде голем придонес како за студентите, така и за пошироката стручна јавност. Од оваа причина, препорачуваме учебникот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Штип да му предложиме учебникот со наслов „Надворешна трговија“ од проф. д-р Емилија Митева Кацарски да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Весна Георгиева Свртинов, редовен професор,
Д-р Влатко Пачешкоски, вонреден професор.